

VOORSTEL

KETENAANPAK MENSENHANDEL

Twente

Opdrachtgever: Districtelijk Veiligheidsoverleg Twente
Projectondersteuning: RIEC Oost-Nederland
Versie: 16 oktober 2014
Opsteller: RIEC ON in samenwerking met de Twentse werkgroep Mensenhandel
(afvaardiging Twentse gemeenten, Politie, OM, Belastingdienst, IVZ
platform, Inspectie SZW)

1. Inleiding

Mensenhandel is een ernstig misdrijf met vaak grote gevolgen voor slachtoffers. De bestrijding ervan is dan ook een prioriteit van het kabinet Rutte-Asscher. Mensenhandel kent verschillende vormen. Het kan bijvoorbeeld gaan om seksuele uitbuiting of om (arbeids)uitbuiting in een andere sector. Te denken valt aan de land- en tuinbouwsector, naaiateliers, championkwekerijen, hennepsteelt, malafide uitzendbureaus, huisjesmelkers en horeca.

Feitelijk is mensenhandel het werven, vervoeren, overbrengen, opnemen of huisvesten van een persoon, al dan niet met gebruik van dwang. Het doel is het slachtoffer uit te buiten.

Slachtoffers hebben te maken met dwang, geweld en misleiding. Zij verliezen hun zelfvertrouwen en het vertrouwen in anderen. Vaak raken slachtoffers van mensenhandel sociaal geïsoleerd. Veel slachtoffers van mensenhandel zijn daarom vaak te bang of niet in staat om zelf aangifte te doen. Mogelijke slachtoffers herkennen is dan ook erg belangrijk binnen de aanpak van mensenhandel. Het streven is om met veel partijen en vanuit verschillende invalshoeken daders aanpakken en slachtoffers goede ondersteuning bieden.

Het is lastig om concrete cijferoverzichten te geven uit het verleden die de aard en omvang van mensenhandel inzichtelijk maken. Veel zaken bevinden zich momenteel nog 'onder de radar' en de integrale aanpak is nodig om beter inzicht te krijgen in het fenomeen. In enkele andere districten in de politieregio Oost wordt al integraal samengewerkt in de aanpak mensenhandel. Het gaat dan vooral om casuïstiek op het gebied van illegale prostitutie.

Twente

Ook in het district Twente in de regio Oost-Nederland is de wens ontstaan om de bewustwording omtrent mensenhandel en de aanpak daarvan te vergroten. Het Districtelijk Veiligheidsoverleg (DVO) heeft deze wens ook uitgesproken. Het veiligheidsthema prostitutie en mensenhandel is als prioriteit opgenomen in het actieplan integrale veiligheidszorg Twente 2013-2014 dat op 28 januari 2013 is vastgesteld door het DVO Twente.

Om deze wens te realiseren is er een overleg gepland tussen verschillende partijen. Dit overleg heeft als taak om de wens vanuit het district een vervolg te geven. De deelnemers van dit overleg zijn samen de werkgroep Mensenhandel Twente. Het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost-Nederland (RIEC ON) heeft op 24 maart 2014 van het DVO opdracht gekregen de werkgroep hierbij te ondersteunen.

Vanuit de werkgroep Mensenhandel Twente is deze opdracht nader geconcretiseerd, waarbij is geconstateerd dat in de regio Twente met name behoefte is aan een gezamenlijke en geïntegreerde aanpak van Mensenhandel door partners betrokken bij het onderwerp, met name op het gebied van het delen van signalen en informatie.

Daarnaast zal de werkgroep Mensenhandel inspelen op de behoefte die er is met betrekking tot het verbeteren van de bewustwording op het onderwerp Mensenhandel en het vergroten van de kennis bij het herkennen van signalen rondom Mensenhandel.

Dit heeft geleid tot de volgende concrete doelstellingen van de werkgroep Mensenhandel Twente:

- Creëren bewustwording bij partners op het gebied van Mensenhandel en het vergroten van kennis bij het herkennen van signalen.
- Opzetten van een casuïstiek overleg op het gebied van Mensenhandel;

Voorliggend voorstel geeft invulling aan deze doelstellingen. Het bevat een tweetal onderdelen, die ter goedkeuring worden voorgelegd aan het DVO Twente en overige betrokken partners:

- **Voorstel creëren bewustwording en vergroten kennis op het gebied van mensenhandel**
- **Voorstel ketenaanpak Mensenhandel;**

2. Bewustwording en vergroten kennis mensenhandel

2.1 Bewustwordingsbijeenkomsten:

Er zullen de komende maanden bewustwordingsbijeenkomsten georganiseerd worden:

- a) *Bewustwordingsbijeenkomst voor gemeentesecretarissen:*
Deze bijeenkomst is bedoeld om gemeentesecretarissen te informeren over de ketenaanpak Mensenhandel, de verantwoordelijkheden hierbij vanuit de gemeenten en de wijze van inbedding binnen de gemeentelijke organisatie;
- b) *(Bewustwordings)bijeenkomst voor gemeentelijke coördinatoren mensenhandel:*
De gemeentelijke coördinatoren mensenhandel zijn verantwoordelijk voor de ketenregie binnen hun eigen organisatie. Om de taak uit te kunnen voeren is kennis over mensenhandel, het herkennen van signalen, afspraken met andere partners in de keten, e.d. noodzakelijk. Voor de gemeentelijk coördinator mensenhandel zal een (bewustwordings)bijeenkomst georganiseerd worden die hen in staat stellen hun coördinerende rol in te gaan vullen.
- c) *Bewustwordingsbijeenkomst voor baliemedewerkers/medewerkers met veel klantcontacten/ handhavers (Buitengewoon Opsporings Ambtenaren):*
Veel medewerkers van gemeenten zijn niet bekend met de signalen mensenhandel die ze tegen kunnen komen in hun dagelijkse werk. Om ze hiermee bekend te maken is een voorlichtingsbijeenkomst over (signalen van) mensenhandel nodig. Met behulp van de gemeentelijk coördinator mensenhandel kunnen de medewerkers daarna signalen herkennen en naar het juiste gremium brengen.

Het RIEC ON zal ondersteuning bieden bij de organisatie van de bewustwordingsbijeenkomsten¹. Alle partijen in de werkgroep Mensenhandel zullen een bijdrage leveren aan de bewustwordingsbijeenkomst.

2.2 Kennis

Er zullen regionale instrumenten ontwikkeld worden (signalenlijst, factsheet, e.d.) om de gemeentelijke coördinatoren mensenhandel in staat te stellen het onderwerp mensenhandel binnen de eigen organisatie en betrokken (private) partners in staat te stellen signalen van mensenhandel te herkennen.

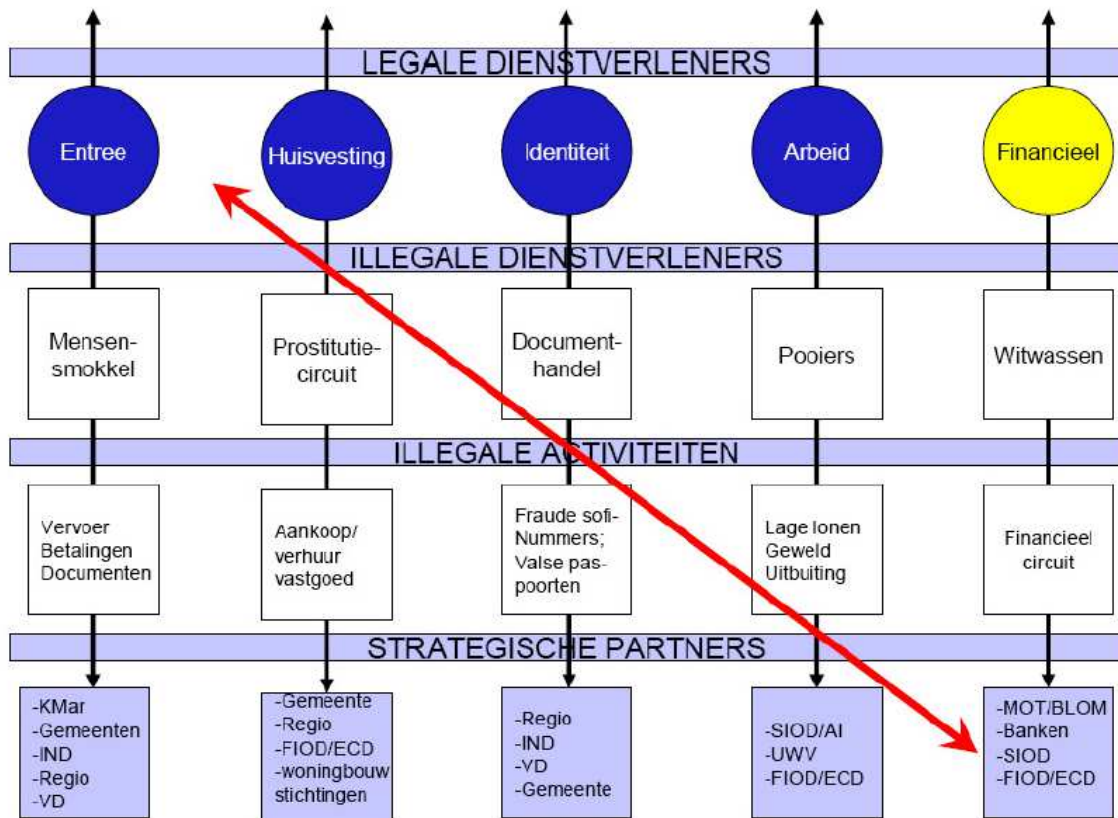
¹ Onderzocht wordt of aangesloten kan worden bij de landelijke bijeenkomsten die door de Inspectie SZW worden voorbereid voor alle gemeenten.

3. Voorstel ketenaanpak Mensenhandel

3.1 Partners in de samenwerking

Voor een effectieve aanpak van mensenhandel gebruiken we het barrièremodel Mensenhandel, dat is opgesteld door de Taskforce Mensenhandel. Het barrièremodel is gebaseerd op de verschillende fasen die illegale faciliteerders moeten doorlopen om mensenhandel mogelijk te maken en de rollen en verantwoordelijkheden die legale faciliteerders hebben om barrières op te werpen ter voorkoming van mensenhandel.

(NB: een actueel barrièremodel wordt nog ingevoegd)

Uitleg over de taken en rollen van de verschillende partijen staan in **bijlage 1**.

3.2 Randvoorwaarden Ketenaanpak

Om te komen tot een effectieve ketenaanpak dient aan een aantal randvoorwaarden te worden voldaan:

Informatie-uitwisseling:

Het RIEC ON heeft met de meeste partners een convenant afgesloten ten behoeve van de aanpak van georganiseerde criminaliteit, waaronder de aanpak van mensenhandel. Zorgpartners zijn geen partij in dit convenant. Ook partijen als het UWV en de Kvk maken op dit moment nog geen deel uit van het convenant².

- ➔ Voorgesteld wordt ten aanzien van de integrale aanpak Mensenhandel te starten met de partners welke het RIEC-convenant hebben ondertekend³. De informatie-uitwisseling gaat zoveel mogelijk via het RIEC IS-systeem en Fileshare⁴. Met de overige partners zal nader worden bezien op welke wijze informatie-uitwisseling mogelijk is. Dit kan geschieden doordat een RIEC-partner een verbindende schakel kan zijn.

(Bestuurlijke) borging:

Iedere partner heeft vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid de regie over haar eigen processen en informatieverstrekking. De verantwoordelijkheden ten aanzien van een gezamenlijke aanpak zijn deels geborgd in het RIEC-convenant. Daarnaast dient tevens aandacht te zijn voor beschikbaarheid van capaciteit en het delen van informatie en onder welke voorwaarden informatie wordt gedeeld.

- ➔ Er zijn plannen om op eenheidsniveau een regionale regiegroep in te richten die toeziet op de ketenaanpak, de voortgang hierbij en de rapportage terug hierover aan het Districtelijk Veiligheidsoverleg (DVO).

Organisatorische borging:

Iedere organisatie heeft te maken met meerdere organisatorische onderdelen die een (mogelijke) rol kunnen spelen bij het signalen van mensenhandel en het verzamelen en verstrekken van gegevens.

- ➔ Om de lijnen in de samenwerking kort te houden wordt voorgesteld per organisatie een contactpersoon aan te stellen, welke aanspreekpunt is in de ketenaanpak en welke zorgdraagt voor het verstrekken van informatie. Iedere organisatie draagt hierbij zorg voor een (intern) meldpunt om signalen mensenhandel te verzamelen.

RIEC ON:

Het RIEC ON zal zorgdragen voor ondersteuning aan het casus-overleg, door het samenbrengen van informatie, het ondersteunen bij de analyse van informatie en het bieden van (bestuurlijke) handelingsperspectieven.

Gemeenten:

Vanuit de diverse rollen en verantwoordelijkheden welke in het barrièremodel naar voren komen, ligt de regie op de bestuurlijke aanpak van mensenhandel in beginsel bij gemeenten. De gemeenten zijn bij veel handelingen die mensenhandel mogelijk maken, als eerste in beeld, bijvoorbeeld bij inschrijving in het GBA, vergunningverlening, uitkeringen, e.d. (zie **bijlage 2** signaalkaart)

² Landelijk wordt gewerkt aan toetreding tot het RIEC-convenant van deze partners.

³ Op dit moment bestaan de RIEC-convenantpartners uit de gemeenten in Overijssel en Gelderland, het Openbaar Ministerie, politie, Belastingdienst, FIOD, provincie Overijssel en Gelderland, Inspectie SZW, Koninklijke Marechaussee, Douane.

⁴ Conform artikel 5.8 Convenant ten behoeve van Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit, Bestrijding Handhavingssknelpunten en Bevordering Integriteitsbeoordelingen (RIEC-Convenant).

Door iedere gemeente wordt één gemeentelijk coördinator mensenhandel aangesteld die verantwoordelijk is voor de regie bij de bestuurlijke aanpak van mensenhandel. (zie **bijlage 3** voor een beschrijving van de taken). Deze gemeentelijk coördinator mensenhandel fungeert als contactpersoon binnen de gemeentelijke organisatie voor het ontvangen van signalen over mensenhandel, draagt zorg voor het ontsluiten van de gemeentelijke informatie (zoals GBA-gegevens, gemeentelijke belastingen, eventueel vergunning- en handhavingsinformatie en overige relevante informatie richting de keten en het informeren van gemeentelijke afdelingen over het onderwerp mensenhandel.

Daarnaast is de gemeentelijk coördinator mensenhandel deelnemer in het casusoverleg Mensenhandel en draagt er zorg voor dat afspraken over interventies binnen de gemeentelijke organisaties worden uitgezet.

De gemeentelijk coördinator mensenhandel is tevens contactpersoon naar de overige partners binnen de gemeente, welke geen deel uitmaken van het RIEC-convenant, zoals private partijen als woningbouwcoöperaties en zorgpartijen, zoals de GGD. Gemeenten maken met deze partijen afspraken op welke wijze signalen ingebracht worden in het casusoverleg en op welke wijze terugkoppeling uit het casusoverleggen naar deze partijen plaatsvindt.

Openbaar Ministerie:

De Officier van Justitie Mensenhandel neemt deel aan het casusoverleg. Deze officier draagt er zorg voor dat afspraken over het delen van informatie vanuit het OM (binnen de wettelijke kaders) ontsloten wordt aan het casusoverleg.

De officier van Justitie Mensenhandel komt met politie (w.o. VP, prostitutieteam, e.d.) en het EMM tot afspraken over het delen van informatie en signalen aan het casusoverleg, alsmede het terugkoppelen van signalen aan het EMM.

Politie:

De politie draagt zorg voor een deelnemer aan het casusoverleg Mensenhandel. De politie komt samen met de officier Mensenhandel en het EMM tot afspraken over het delen van informatie en signalen aan de keten, alsmede het terugkoppelen van signalen aan het EMM.

Belastingdienst:

De belastingdienst levert een deelnemer in casusoverleg Mensenhandel van het district Twente. Deze deelnemer draagt er zorg voor dat afspraken over het delen van informatie vanuit de belastingdienst (binnen de wettelijke kaders) ontsloten wordt aan het casusoverleg.

Inspectie SZW:

De Inspectie SZW draagt zorg voor deelname aan het casusoverleg Mensenhandel. Deze deelnemer draagt er zorg voor dat informatie vanuit de Inspectie SZW (binnen de wettelijke kaders) ontsloten wordt aan het casusoverleg.

4. Inrichting Ketenaanpak Mensenhandel

Inleiding

De geïntegreerde aanpak van mensenhandel krijgt in Twente vooral praktisch vorm in het casusoverleg Mensenhandel. De samenwerkende partners in het casusoverleg zijn gericht op intensivering van de samenwerking op alle gebieden van de criminele keten rond mensenhandel en wisselen daartoe relevante gegevens omtrent signalen mensenhandel uit. Het RIEC ON speelt in deze samenwerking een belangrijke verbindende rol en heeft als doel op decentraal niveau gezamenlijk invulling te geven aan:

- a. een geïntegreerde aanpak van de georganiseerde misdaad, door naast het strafrechtelijk laten vervolgen van individuele daders en het ontmantelen van criminele samenwerkingsverbanden, ook bestuursrechtelijke interventies en fiscale handhaving aan te grijpen om factoren of gelegenheidsstructuren van georganiseerde misdaad te identificeren en aan te pakken;
- b. het voorkomen dat criminelen of criminele organisaties bewust of onbewust worden gefaciliteerd door de overheid en kunnen investeren in de reguliere economie.

Werkwijze

1. Partners brengen relevante signalen van mensenhandel vanuit hun eigen organisatie in de keten in, in afstemming met het eigen interne werkproces van de organisatie van de partner.
2. Signalen van mensenhandel die het casusoverleg bereiken, doorlopen opeenvolgend de volgende processtappen: detectie, dossiervorming, weging en kwalificatie, toewijzing interventie, uitvoering en interventie en evaluatie (zie hoofdstuk 5 en bijlage 4).
3. Het Openbaar Ministerie wordt door de opsporingspartners nadrukkelijk betrokken bij de beslissing tot inbreng van een strafrechtelijk signaal in het multidisciplinaire casusoverleg.

Regiegroep

De regiegroep volgt het werkproces van het casusoverleg Mensenhandel in de districten.

Er wordt gewerkt aan de inrichting van een regiegroep op eenheidsniveau, dus voor de gehele regio Oost. Wij volgen deze ontwikkeling en toetsen of het voorzitterschap van het casusoverleg in de toekomst verenigbaar blijft met deelname aan de regiegroep.

De bestuurlijk portefeuillehouder Mensenhandel legt éénmaal per jaar verantwoording af aan het DVO ten aanzien van de voortgang en resultaten van het casusoverleg Mensenhandel.

Casusoverleg

Er is een casusoverleg, bestaande uit vaste vertegenwoordigers van:

- Bestuurlijk portefeuillehouder (voorzitter)
- Vertegenwoordiging OM (officier van Justitie Mensenhandel)
- Vertegenwoordiging Politie (Korpsexpert Mensenhandel)
- Vertegenwoordiging Belastingdienst (vaste deelnemer)
- Vertegenwoordiger Twentse gemeenten (voorzitter regiegroep Prostitutie)*
- RIEC ON (procesondersteuning)

Deelname casusafhankelijk:

- Vertegenwoordiging Inspectie SZW
- gemeentelijk coördinator mensenhandel gemeente waar casus speelt

*We zoeken aansluiting bij de regionale Regiegroep prostitutie, door de overleggen op elkaar aan te laten sluiten. De voorzitter van de regiegroep is vaste deelnemer namens de gemeenten in het casusoverleg.

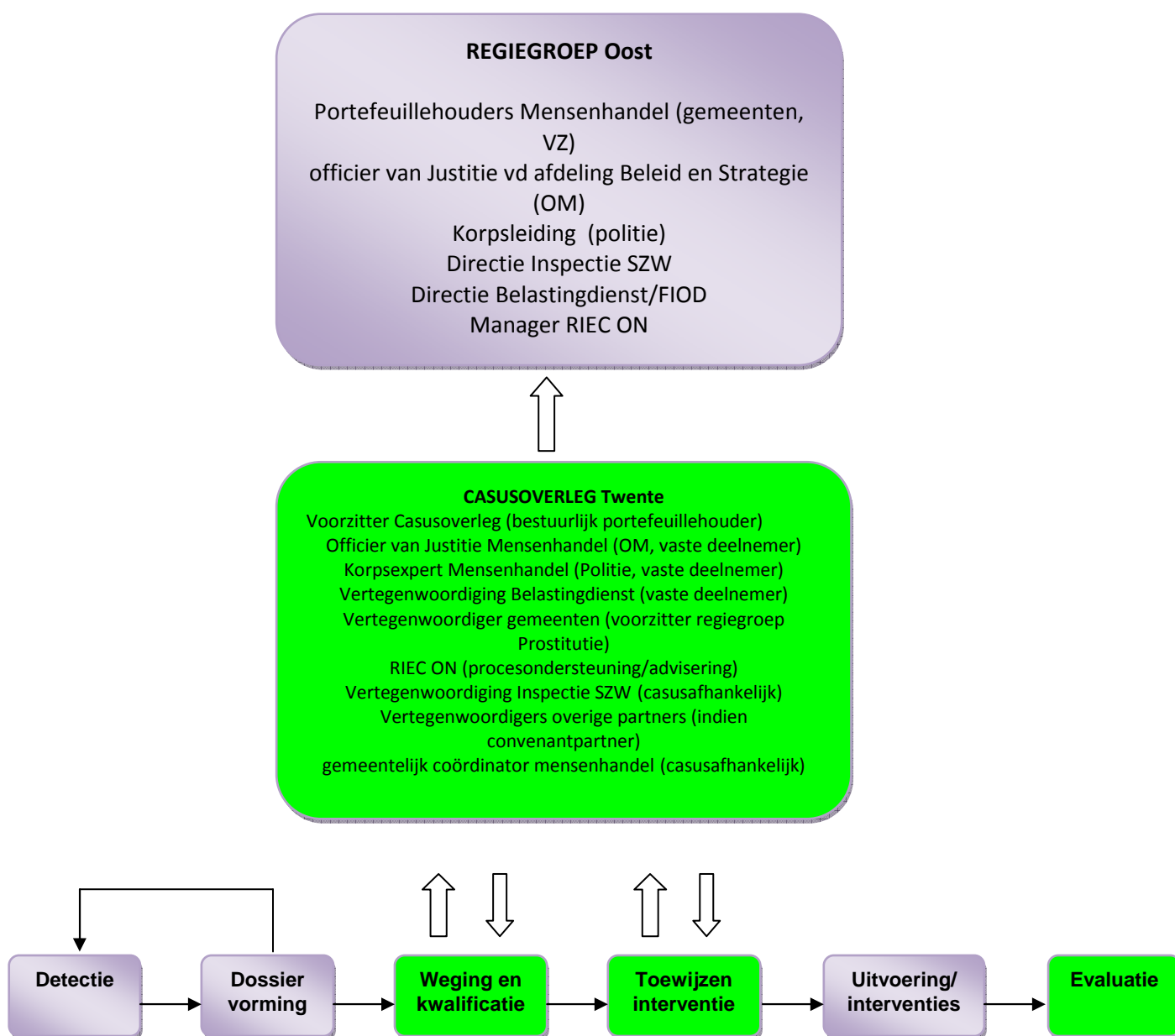
Het casusoverleg kwalificeert en weegt (tijdens het overleg en daarbuiten) de signalen/dossiers mensenhandel en stemt af over de meest effectieve interventie. Deze weging (van signalen) staat los van de districtelijke of regionale stuur- en weegploeg, daar vindt een andere weging plaats. Zo gaat het casusoverleg niet over de toewijzing van capaciteit. Dit is belegd bij de stuurploeg. Voor zover dat voor de aanpak van het te bespreken signaal/dossier mensenhandel noodzakelijk is, nodigt het casusoverleg andere ketenpartners uit voor de weging, kwalificatie en toewijzing van interventie.

Gemeenten worden bij het casusoverleg betrokken, indien zij zelf een casus aandragen of indien vanuit andere partners signalen (detectie) zijn over mogelijke mensenhandel binnen die gemeente.

Aandachtspunt hierbij is nog dat er op het gebied van informatiedeling restricties kunnen gelden voor niet-convenantpartners. Met de niet-convenantpartners kunnen afspraken gemaakt worden over het delen van informatie en het inbrengen van signalen in het casus-overleg.

Het casusoverleg komt vier maal per jaar bij elkaar. Los van dit overleg kan het casusoverleg bij elkaar geroepen worden, indien een specifieke casus hier aanleiding toe geeft.

In onderstaand schema is dat inzichtelijk gemaakt:

Regionaal Informatie- en Expertise Centrum Oost-Nederland

1. Ter ondersteuning en facilitering van de regiogemeenten en de partners bij de ketenaanpak mensenhandel is er het RIEC ON;
2. De samenwerking met het RIEC ON is gebaseerd op een door alle samenwerkingspartners afgesloten Regionaal Convenant voor de geïntegreerde aanpak van georganiseerde criminaliteit in Oost-Nederland;
3. Het RIEC ON draagt richting gemeenten en regionale partners zorg voor:
 - verzamelen en analyseren van informatie
 - adviseren over en faciliteren bij beleidsontwikkeling
 - Facilitering van het proces middels RIEC IS en Fileshare.
 - ondersteuning.

Afstemming slachtofferaanpak

Naast de "Ketenaanpak mensenhandel Twente" is er sinds een aantal jaren ook een "Netwerk mensenhandel Twente" actief. Waar de "Ketenaanpak" zich vooral richt op de daderaanpak is het "Netwerk" gericht op hulpverlening aan en opvang van slachtoffers van mensenhandel. Het Netwerk is een samenwerking tussen, politie, justitie, zorg- en opvanginstellingen, gemeenten. Zij hebben de landelijke organisatie Comensha (Coördinatiecentrum Mensenhandel) gevraagd binnen Twente de coördinatie van opvang en hulpverlening te doen.

Om tot optimale resultaten te komen rond de aanpak van mensenhandel is afstemming en samenwerking tussen enerzijds de aanpak van daders en anderzijds de opvang en hulp aan slachtoffers van groot belang. Immers dader aanpak vraagt getuigen en aangiftebereidheid dus een veilige omgeving voor slachtoffers en slachtofferhulp vraagt een gerichte aanpak van daders om een langere termijn perspectief voor slachtoffers te kunnen bieden.

Vanuit de ketenaanpak en het netwerk zal in de komende periode verkend worden waar zij elkaar kunnen versterken en op welke wijze zij de samenwerking het beste vorm kunnen geven. Dat er dwarsverbanden zijn is logisch al was het maar dat een aantal partners in zowel het netwerk als de ketenaanpak vertegenwoordigd zijn.

5. Procesmatige aanpak

De ketenaanpak mensenhandel doorloopt opeenvolgend de volgende processtappen: detectie, dossiervorming, weging en kwalificatie, toewijzing interventie, uitvoering en interventie en evaluatie.

In het ketenproces **detectie** delen alle partners hun signalen, gevolgd door het ketenproces **dossiervorming** waar de informatie van de verschillende partners wordt samengevoegd in een dossier van een potentiële casus. Vervolgens vindt in het ketenproces **weging en kwalificatie** een selectie plaats van casussen waarop daadwerkelijk geïntervenieerd moet worden. Dit resulteert in een plan van aanpak met de **interventies**. Tot slot wordt de uitvoering gemonitort en wordt een casus afgesloten met een **evaluatie**.

Een uitgebreide beschrijving van de stappen vindt u in **bijlage 4**.

BIJLAGEN

Bijlage 1: beschrijving taken en rollen van partners

RIEC Oost-Nederland:

Het RIEC (Regionaal Informatie Expertise Centrum Oost Nederland) is het informatieknooppunt tussen provincies, gemeenten, politie, OM, de Belastingdienst, FIOD, Inspectie SZW en andere overheden. De samenwerking is gericht op een effectieve bestrijding van georganiseerde criminaliteit door een geïntegreerde aanpak op regionaal niveau, waarbij strafrechtelijke opsporing en vervolging aansluiten op preventieve en bestuurlijke handhavende maatregelen.

Het RIEC ON ondersteunt gemeenten en provincies bij de toepassing van de Wet BIBOB en geeft advies over andere bestuurlijke mogelijkheden voor de bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit. Het RIEC houdt zich in hoofdzaak bezig met de volgende thema's: Hennepteelt, Witwassen, Vastgoedcriminaliteit en Mensenhandel. Daarnaast zijn de handhavingssnelpunten de Outlaw Motorgangs en het project ongebruikelijk bezit (P.O.B.) zaken waar het RIEC ON zich mee bezig houdt.

Het RIEC ON heeft een ondersteunende rol bij de aanpak van mensenhandel naar betrokken partners. Het RIEC ON neemt hierbij geen taken of verantwoordelijkheden over van partners in de samenwerking, maar kan faciliterend zijn bij het verzamelen en analyseren van informatie en het bieden van handelingsperspectief naar partners.

Gemeenten:

- *Burgemeester/ college van B&W:* de burgemeester is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid. De burgemeester, dan wel een wethouder (afhankelijk van de portefeuilleverdeling) is verantwoordelijk voor de vergunningverlening en het bestuurlijke toezicht en handhaving daarvan;
- *Publiekzaken/ burgerzaken:* heeft tot taak fraude te voorkomen en aan te pakken met betrekking tot identiteitsdocumenten, de afgifte van vreemdelingendocumenten, inschrijvingen in het GBA en het afgeven van garantverklaringen;
- *De dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid:* heeft tot taak fraude met uitkeringen te onderzoeken en aan te pakken;
- *De dienst Bouw- en Woningtoezicht:* heeft tot taak de naleving van regels voor bouwen en bewoning te controleren. In dat kader wordt onder meer opgetreden tegen illegale (over)bewoning, illegale kamerverhuur, overtreding van Brandveiligheidsregelgeving en overige ten aanzien van panden aangetroffen misstanden en ontvangen klachten;

Openbaar Ministerie:

- Heeft tot taak de opsporing en vervolging van strafbare feiten, het toezicht op de uitvoering van strafvonnissen, en de strafrechtelijke zorg voor slachtoffers.

Politie:

- Heeft de opsporing van strafbare feiten, handhaving van de openbare orde en hulpverlening aan hen die dit behoeven tot taak. De politie is tevens gemandateerd voor het toezicht op de prostitutiebranche.

Koninklijke Marchaussee:

- Heeft verschillende taken m.b.t. grenstoezicht.

Belastingdienst:

- Heeft tot taak te bewerkstelligen dat iedere belastingplichtige aangifte doet en de daaruit blijkende belastingschuld voldoet.

Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hierna: Inspectie SZW):

- Opsporen van fraude, uitbuiting en georganiseerde criminaliteit binnen de keten van werk en inkomen (arbeidsuitbuiting, mensensmokkel en grootschalige fraude op het gebied van de sociale zekerheid). Dit gebeurt onder aansturing van het Openbaar Ministerie.
- Het toezicht houden op de naleving van de Wet arbeid vreemdelingen, de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (ter bestrijding van illegale arbeid, ontduiking van het minimumloon, arbeidsuitbuiting, malafide arbeidsbemiddeling en andere vormen van arbeidsmarktfraude).

Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (hierna FIOD):

- Heeft tot taak het strafrechtelijk tegengaan van fiscale fraude, financiële/financieel-economische fraude, en fraude met specifieke goederen.

Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen, directie Handhaving (hierna UWV):

- Is verantwoordelijk voor het handhavingsbeleid van UWV dat bijdraagt aan het bevorderen van de cultuur van naleven door klanten. Dat wordt bereikt door zowel preventieve (voorkomen) als repressieve activiteiten.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst:

- Voert (intake)gesprekken met de prostituees, voert gezondheidscontroles uit en houdt toezicht op de hygiënische eisen t.a.v. het werken in de prostitutie. Opvang van slachtoffers en de uitvoering van nazorg kan eveneens tot het takenpakket horen.

Immigratie en Naturalisatiedienst:

- Heeft als taak het uitvoeren van het toelatingsbeleid van Nederland. Gedurende de contactmomenten met vreemdelingen of uit aangereikte documentatie, zoals identiteitsbewijzen en begeleidende documenten, kunnen signalen van mensenhandel worden opgevangen.

Naast voornoemde legale faciliteerders in het barrièremodel Mensenhandel, is er een groot aantal instanties, welke mogelijk signalen van mensenhandel kunnen constateren, zoals woningbouwcoöperaties, de KvK, het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers, Bureau Jeugdzorg, de Reclassering en diverse zorgpartners. Het is wenselijk om deze instanties te betrekken waar het gaat op het doorgeven van signalen over mensenhandel aan de bij de ketenregie betrokken partners.

Bijlage 2: signaalkaart

Inschrijving in het GBA register

- Hoeveel personen staan al ingeschreven op dat adres?
- Weet degene die zich inschrijft waar de woning ligt c.q. kent hij/zij het adres?
- Hoe verloopt de communicatie...is er een taalprobleem?
- Begeleid steeds een en dezelfde persoon verschillende personen bij de inschrijving?

Voorbeeld:

Er komen met regelmaat buitenlandse vrouwen die zich op één bepaald adres laten inschrijven. Dit is geen opvanghuis o.i.d. maar aan een "particuliere woning". U heeft een "onderbuik" gevoel dat er iets niet klopt, maar kunt dit niet verder omschrijven. Stel gerust controle vragen zoals:

Van wie moet u zich hier melden? Of van wie huurt u het huis? Of van wie huurt u het huis? Of wie wonen er nog meer?

Beschikt de persoon in kwestie ZELF over haar/zijn paspoort/ID-kaart?

- Krijgt hij/zij dat van de begeleider aangereikt bij de inschrijving;
- Geeft zij / hij het paspoort na de inschrijving terug aan haar/zijn begeleider.

Voorbeeld:

In de wachtruimte zit een (jonge) vrouw. Naast haar zit een man. Als het nummer van deze vrouw aan de beurt is geeft de man haar id kaart/paspoort aan haar en de vrouw komt naar Uw loket. U vraagt (na enige tijd) wie de man is. Zij kent hem niet of doet daar "wazig" over. (Je geeft je paspoort/ID kaart niet aan iemand die je niet (goed) kent)

In de landen van herkomst (denk aan Oost Europa en Afrika) is het algemeen gebruikelijk dat de "burger" vragen beantwoordt van een publieke ambtenaar. Dus stel gerust een vraag als je het gevoel hebt dat er iets niet klopt.

Ten behoeve van de signalering is lokale kennis van de plaatsen/adressen waar (illegale)(thuis) prostitutie en of escort plaatsvinden van belang. Bijvoorbeeld in:

- woningen,
- op recreatieparken,
- campings / hotels,
- in bordelen / seksinrichtingen,
- massagesalons en nagelstudio's.

Locaties worden ook bekend via het aanbieden van seksuele diensten op specifieke internetsites.

Het is bekend dat prostituees steeds vaker werken in de escortbranche en minder in de legale seksinrichtingen. Men werkt onder andere vanuit bovengenoemde locaties. De prostituee werkt daardoor in de anonimiteit en het risico op gedwongenheid neemt sterk toe.

Mensenhandel vindt ook buiten de seksbranche plaats. (Dit wordt overige- c.q. economische uitbuiting genoemd).

Te denken valt aan bijvoorbeeld:

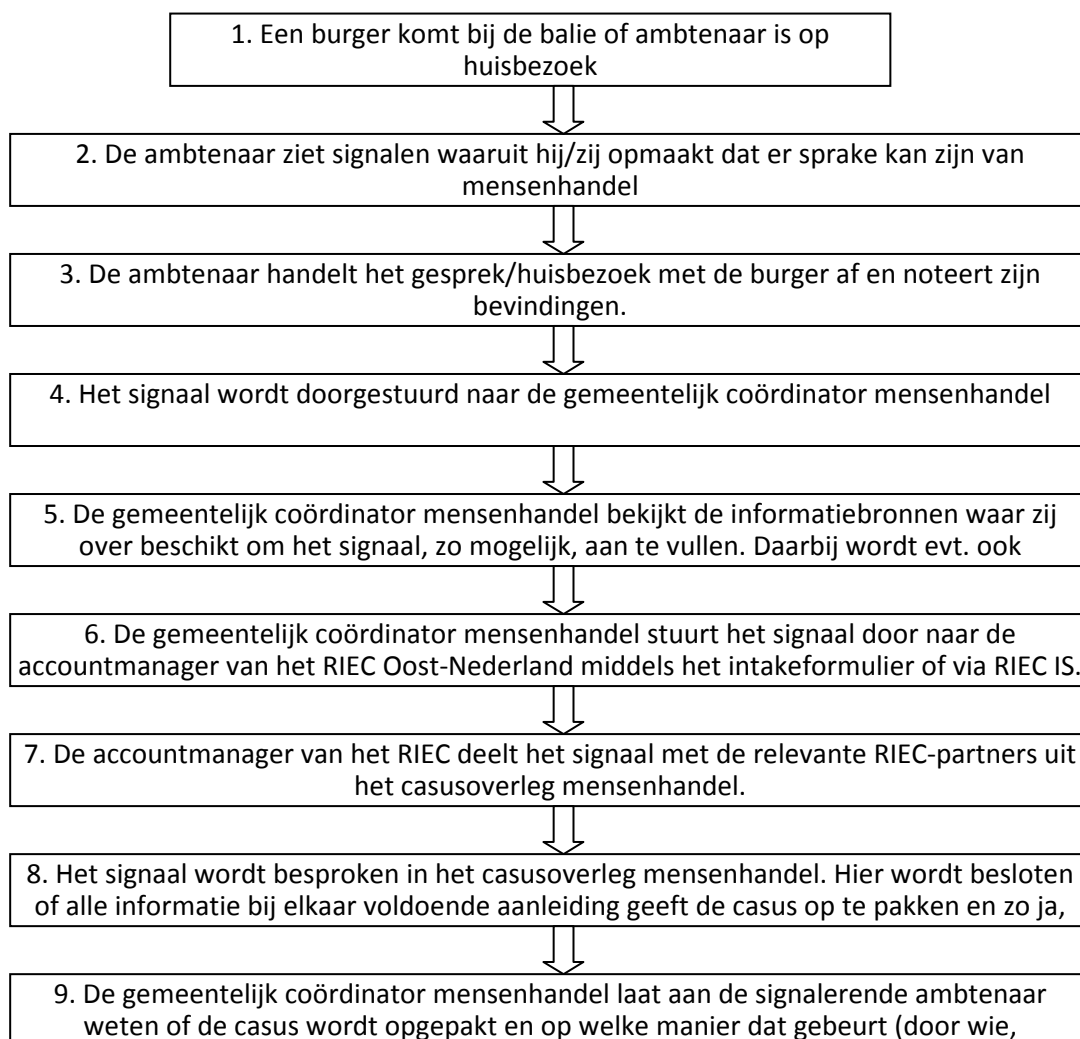
- Land- en tuinbouwsector ("aspergezaak" in Someren);
- Naaiateliers;
- Champignonkwekerijen;
- In de hennepeteelt (de "verzorgers" van de planten);
- Malafide uitzendbureaus;
- De huisjesmelkers;
- Horeca

Uitgebreide informatie

- Signalenlijsten van het Expertteam Mensenhandel en van het Openbaar Ministerie zijn te vinden op: www.b9-regeling.info/inleidingsignalenlijst.htm
- De informatiesheet Mensenhandel van het RIEC en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) is te vinden op: www.hetccv.nl/dossiers/mensenhandel/publicaties

Bijlage 3: taken gemeentelijk coördinator mensenhandel en processtappen

- Aanspreekpunt (intern/extern)
- Regievoering op bestuurlijke aanpak
- Informatiecoördinator van de signalen en de gemeentelijke informatie.
- Deelnemer aan het casusoverleg
- Zorgen voor bewustwording in eigen organisatie.

Bijlage 4: beschrijving ketenproces

A. Ketenproces Detectie

Alle deelnemende convenantpartners delen signalen van mensenhandel opdat er verbanden kunnen worden gelegd voor dossiervorming.

Doelstellingen detectie:

- Het op één centraal punt verzamelen van signalen ten aanzien van het mogelijk voorkomen van mensenhandel. Dit centraal punt zal in eerste instantie bij het RIEC ON worden gerealiseerd.
- Signalen ten aanzien van het mogelijk voorkomen van mensenhandel te combineren.
- Het vergroten van de signaleringsdeskundigheid van instanties, professionals en omstanders door voorlichting, training en opleiding
- Crisisinterventies ter bescherming van het slachtoffer

B. Ketenproces Dossiervorming

Bij de processtap '*dossiervorming*' worden dossiers van potentiële casussen mensenhandel gevuld. Het casusoverleg vult de dossiers met alle deelbare informatie van de ketenpartners. In de casusdossiers komen zowel potentiële daders als potentiële slachtoffers als potentiële faciliteerders van mensenhandel in beeld. Deze potentiële daders, slachtoffers en faciliteerders komen wellicht in aanmerking voor een aanpak van een van de ketenpartners. Als de dossiers volgens het casusoverleg gevuld zijn, worden ze doorgezet naar de volgende processtap '*weging en kwalificatie*'.

De gemeentelijk coördinator mensenhandel in wiens gemeente de casus zich afspeelt heeft de regie op de dossiervorming vanuit de gemeente. Alle betrokken partners zijn verantwoordelijk voor het vullen van het dossier vanuit hun organisatie.

Doelstellingen dossiervorming:

- Veredeling van informatie m.b.t. casussen mensenhandel.
- Het samenvoegen van alle (relevante, specifieke) informatie die ketenpartners bezitten in één ketendossier per casus mensenhandel. We gebruiken hiervoor het systeem RIECIS.
- Samengestelde, geanalyseerde ketendossiers van casussen mensenhandel t.b.v. weging / kwalificering.

C. Ketenproces Weging en Kwalificatie

In de processtap '*weging en kwalificatie*' wordt voor elke afzonderlijke dader, slachtoffer en faciliteerder gewogen welke aanpak op basis van de dossiervorming aangeboden kan worden. Hierbij kan gekozen worden uit het brede aanbod van interventies dat de afzonderlijke ketenpartners te bieden hebben. In deze processtap wordt beslist voor welke ketenpartner welke aanpak mogelijk is.

Doelstellingen weging en kwalificatie:

- Selecteren van casussen van mensenhandel, waarop werkelijk geïntervenieerd moet worden (gekwaliceerd, gewogen en geprioriteerd).
- (Globaal) plan van aanpak per casus, inclusief het beoogde resultaat (om richting van de interventie(s) te bepalen).
- Geïnventariseerde capaciteit in uitvoering / interventies.

D. Ketenproces Toewijzing Interventie

Bij de 'toewijzing Interventie' beslist de desbetreffende ketenpartner of er capaciteit beschikbaar is om de aanpak te realiseren en volgens welke prioritering de casus opgepakt zal worden. De ketenpartners stemmen de verschillende aanpakken op elkaar af.

Doelstellingen toewijzing interventie:

- De toegewezen interventies in een interventieplan opnemen, waarin de resultaten staan vermeld.

E. Ketenproces Uitvoering Interventies

Bij 'uitvoering/interventies' worden de verschillende aanpakken ook feitelijk uitgevoerd door de betreffende ketenpartners. De uitvoering wordt binnen de keten gevolgd en bewaakt tot op het moment dat de zaak afgesloten kan worden.

Doelstellingen uitvoering interventies:

- Het monitoren van de uitvoering binnen de keten tot op het moment dat de zaak afgesloten kan worden.

F. Ketenproces Evaluatie

Bij de 'evaluatie' tenslotte worden zowel de afzonderlijke casussen, het proces, de keten en het beleid geëvalueerd.

Doelstellingen evaluatie:

- Inzicht krijgen in de aard, omvang en ontwikkelingen van mensenhandel in de regio.